

waterschap
**Hollandse
Delta**

VV-info

Bestuurlijke informatiebrief aan de Verenigde Vergadering van waterschap Hollandse Delta

Nummer: 2025-09

Datum: 20 mei 2025

Onderwerp: Strategie implementatie gedragscode soortenbescherming bestendig beheer en onderhoud en uitvoering beheer- en onderhoud activiteiten 2025

Aanleiding

De Natuurwetgeving is ondergebracht in de Omgevingswet. Deze schrijft voor dat werkzaamheden die invloed hebben op individuen of populaties van beschermde soorten vaak aan vergunningplicht gebonden zijn. De gedragscode soortenbescherming bestendig beheer en onderhoud biedt waterschappen de mogelijkheid om zonder vergunningplicht voor elke specifieke activiteit het beheer uit te kunnen voeren in gebieden waar beschermde soorten voorkomen.

Per 1 januari 2025 is de vorige gedragscode soortenbescherming bestendig beheer en onderhoud voor waterschappen verlopen. Samen met diverse partijen (waaronder het ministerie van LNV en de Unie van Waterschappen) is de afgelopen periode hard gewerkt aan een nieuwe gedragscode. De nieuwe gedragscode is half maart vastgesteld en per 1 april 2025 ingegaan.

De nieuwe gedragscode heeft grote consequenties voor veel onderhoudswerkzaamheden die uitgevoerd worden door en voor WSHD. De nieuwe eisen zijn dermate zwaar dat het voor een groot deel van de activiteiten in 2025 niet mogelijk is om aan alle eisen te voldoen. Dit knelpunt komt vanuit de benodigde doorlooptijd voor benodigde onderzoeken en andere activiteiten, de afspraken die we vanuit lopende contracten met onze aannemers hebben en het beschikbare materieel. Bovendien worden er maatregelen gevraagd die zichtbaar leiden tot een veranderd beheer en uitstraling van onder andere onze watergangen en bermen.

Aanpak

Het uitgangspunt is om zo snel mogelijk en zo volledig mogelijk conform de nieuwe gedragscode te werken. De strategie van het waterschap zet daarbij in om planmatig en maximaal voor te bereiden op 2026, en om in 2025 te werken volgens de gedragscode waar dat kan. Voor een groot deel van de regels uit de nieuwe gedragscode geldt dat het op korte termijn onhaalbaar is om deze toe te passen o.a. vanwege doorlooptijd, capaciteit, materieel en bestaande afspraken. Het uitstellen of niet uitvoeren van onze onderhoudswerkzaamheden is geen realistische oplossing. Dit gaat namelijk ten koste van de veiligheid, wettelijke verplichtingen zoals zorgplichten, en de doelrealisatie.

Bij de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden komt het risico van handhaving om de hoek kijken. Terwijl bij het niet uitvoeren een boeggolf effect ontstaat, waarbij maatschappelijke en juridische risico's toenemen, met ook vaak een aansprakelijkheidsaspect. Voorbeelden hiervan zijn de maaiwerkzaamheden en onderhoud aan bomen en beplantingen die noodzakelijk zijn voor de verkeersveiligheid, de erosiebestendigheid van waterkeringen en de doorstroming van watergangen. Het uitbaggeren van watergangen is eveneens van groot belang voor doorstroming van watergangen en de waterkwaliteit.

WSHD heeft een plan opgesteld voor 2025 waarbinnen we zoveel mogelijk werkzaamheden kunnen uitvoeren op korte termijn. Er is daarbij goed gekeken welke maatregelen, zoals onderzoeken en aanpassingen in plannen of contracten, haalbaar zijn op korte termijn. Het is echter niet mogelijk om geheel volgens de eisen van de gedragscode te werken.

Tegelijkertijd bereiden we ons voor om in 2026 gesteld te staan om volgens de nieuwe gedragscode te werken. Het gaat hierbij om het implementeren van aanpassingen die een langere doorlooptijd hebben of veel capaciteit vergen. Een nadere impactanalyse zal onderbouwd inzichtelijk maken in hoeverre werken volgens de gedragscode haalbaar is, wanneer dit haalbaar is en welke consequenties dit heeft voor werkvoorbereiding en uitvoering, en daarmee capaciteit en financiële middelen. Vooralsnog is het uitgangspunt in 2026 voor zover haalbaar volgens de nieuwe gedragscode te werken.

Uitvoering 2025

Het plan beschrijft voor groenonderhoud en baggerwerkzaamheden hoe het onderhoud uitgevoerd wordt, welke aanpassingen er worden gedaan t.o.v. voorgaande jaren en op welke punten niet aan de eisen uit de gedragscode kan worden voldaan. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste onderdelen van het plan:

- Volledig maaien van primaire keringen, dijk- en wegsloten en smalle watergangen waar volgens de nieuwe regels een deel van de vegetatie bespaard moet blijven;
- Bepaalde delen van wegbermen worden niet meer gemaaid in de tweede maaironde (toepassing habitatbenadering);
- Bij brede watergangen (niet zijnde dijk- en wegsloten) wordt 1 droge oever niet gemaaid (toepassing habitatbenadering);
- Bij het maaien van de veiligheidsstrook en zichthoeken wordt het maaisel standaard afgevoerd in plaats van te klepelen en laten liggen;
- Voor het uitbaggeren van watergangen wordt vaker de habitatbenadering toegepast. Ook wordt bij aanwezigheid van beschermde soorten het werk uitgevoerd met ecologische begeleiding inclusief nalopen.
- Er worden geen soort specifieke maatregelen genomen. Om dit te kunnen doen moet er vooraf bepaald worden op welke plek met welke soorten rekening gehouden moet worden. Dit vereist uitgebreid onderzoek en is niet in 2025 te realiseren;
- We voeren vanuit onze kerntaak maai- en baggerwerk uit, zonder altijd de habitatbenadering toe te passen;
- De klepelmaaier wordt gebruikt voor het maaien van droge oevers van watergangen.

De extra kosten in het lopende jaar voor zowel de uitvoering als voorbereiding op 2026 worden zoveel mogelijk binnen de staande begroting gedekt. Indien nodig zullen er bij de 2e Begrotingswijziging extra middelen worden aangevraagd.

Samenwerking met andere waterschappen en de Unie van Waterschappen

Het waterschap is samen met andere waterschappen en de Unie van Waterschappen op zoek naar een passende methode om beheer en onderhoud uit te voeren, zoveel mogelijk binnen de gestelde eisen en voorwaarden uit de nieuwe gedragscode. Ondanks de gezamenlijke doelstelling om de gedragscode te omarmen, kunnen we op dit moment concluderen dat andere waterschappen ook niet volledig kunnen voldoen op korte termijn. Derhalve zijn de risico's die ontstaan door het niet volledig kunnen toepassen van de gestelde eisen uit de nieuwe gedragscode een gezamenlijke uitdaging. Als waterschappen trekken we hierin gezamenlijk op om de juiste balans te vinden tussen het uitvoeren van het werk en het voldoen aan de gestelde regels. Dit zowel voor 2025 als 2026 en verder. De verwachting is dat mede door deze inspanning en het opgestelde plan de kans op een eventueel handhavingstraject en de gevolgen daarvan kunnen worden verkleind.

Afstemming met de Provincie Zuid-Holland

De provincie ziet toe op naleving van de gedragscode. De omgevingsdienst heeft hierin een handhavende functie. Wij willen het plan daarom voorafgaand aan het beheer- en onderhoud met de provincie bespreken en afstemmen. Door de haalbare maatregelen op korte termijn (2025) te bespreken, evenals de aanvullend benodigde onderzoeken en maatregelen voor 2026 en verder. Daarmee streven we gedoogsteun te krijgen voor het plan en de kans op handhaving te verkleinen. De overleggen en benodigde documenten worden ambtelijk voorbereid.

Vervolgproces en publicatie

Voorafgaand aan de uit te voeren werkzaamheden, waarbij zichtbaar wordt afgeweken van het beheer en onderhoud in eerdere jaren, wordt via onder andere sociale media en lokale media gecommuniceerd richting derden. Daarnaast wordt in reguliere overleggen met o.a. natuur- en landbouworganisaties ook aandacht besteed aan het werken met de gedragscode.

Eventuele vragen naar aanleiding van deze informatiebrief kunt u e-mailen naar vvhollandsedelta@wshd.nl.

Vragen en antwoorden worden opgenomen in het Overzicht schriftelijke vragen/antwoorden.